

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL L. V. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. kovo 15 d. Nr. 242-102
Vilnius

Lietuvos bankas gavo L. V. (toliau – pareiškėja) atstovaujančio advokato A. J. (toliau – pareiškėjos atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta būsto draudimo sutartis, kuria buvo apdraustas pareiškėjai nuosavybės teise priklausantis gyvenamasis namas ir namų turtas, draudimo galiojimo laikotarpis – nuo 2016 m. gegužės 28 d. iki 2017 m. gegužės 27 d. Draudimo liudijime nurodyta, kad pastatas yra apdraustas minimaliu draudimo variantu, o namų turtas – standartiniu draudimo variantu. Draudimo liudijime taip pat pažymėta, kad minimaliu pastatų draudimo variantu yra apdraustos šios draudimo rizikos: ugnis, vanduo, gamtinės jėgos, vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų, stiklo dūžis, papildomos išlaidos draudimo vietai po draudžiamąjį įvykią sutvarkyti iki 1 proc. draudimo sumos, standartinių namų turto draudimo variantu, be kitų draudimo rizikos rūšių, apdrausta vagystės draudimo rizika, apimanti vagystę su įsibrovimu, apiplėšimą ir vandalizmą.

Pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad „2016 m. spalio 13 d. įvyko pastate esančių (apdraustų) daiktų vagystė ir pastato (jo dalių) sugadinimas (piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų). Padaryti nuostoliai namų turtui – 400 Eur, pastatui – 3 322,66 Eur, bendri nuostoliai – 3 722,66 Eur“. Siekdamas pagrįsti dėl 2016 m. spalio 13 d. įvykią apdraustam pastatui padarytus nuostolius, pareiškėjos atstovas pateikė įrodymus, kad 3 722,66 Eur išlaidas sudaro židinio restauravimo, durų ir langų remonto išlaidos ir kitos išlaidos („transportavimas, mechanizmai“).

Draudikas, vadovaudamasis būsto draudimo sutarčiais taikomų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. sausio 28 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. vasario 1 d.) (toliau – Taisyklės) IV dalies 1.5 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad nuostoliai neatlyginami, o įvykis dėl piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų yra pripažįstamas nedraudžiamuoju „pastatams, kurie nebaigti statyti, yra rekonstruojami arba kuriuose vykdomi kapitalinio remonto darbai“, atsisakė pareiškėjai mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2016 m. spalio 13 d. įvykią padarytą žalą. Draudikas nurodė, kad 2016 m. spalio 13 d. vagystė buvo įvykdyta, kai vyko apdrausto pastato remontas. Draudikas taip pat pabrėžė, kad Taisyklių IV dalies 1.4 papunktyje nustatyta, kad nuostoliai neatlyginami, o įvykis dėl vagystės yra pripažįstamas nedraudžiamuoju už pavogtas pastato (ar patalpų) dalis, konstrukcijas ar elementus, jeigu turtas pavogtas iš draudimo vietos, kurioje vykdomi statybos, rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto darbai.

Pareiškėjos atstovas, nesutikdamas su draudiko sprendimu 2016 m. spalio 13 d. įvykią pripažinti nedraudžiamuoju, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad pareiškėja 2016 m. gegužės 23 d. kreipėsi į draudiką dėl būsto draudimo sutarties sudarymo, ketindama apsaugoti savo turtinius interesus, susijusius su vagystėmis iš jai nuosavybės teise priklausančio pastato.

Pareiškėja draudiko darbuotojai, tarpininkavusiai sudarant būsto draudimo sutartį, pateikė VĮ „Registru centras“ Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo (toliau – Išrašas) duomenis, kurie patvirtina, kad sudarant draudimo sutartį draudžiamas pastatas buvo nebaigtas statyti. Išrašė pažymima, kad „pastato baigtumo procentas yra 74 %“.

Pareiškėjos atstovas pabrėžė, kad draudiko darbuotoja, vadovaudamasi pareiškėjos pateiktais duomenimis, parengė pasiūlymą drausti būstą, siūlomos sąlygos ir draudimo sutartimi teikiamos draudimo apsaugos apimtis buvo įrašytos į būsto draudimo liudijimą. Pareiškėjos atstovas nurodė, kad draudimo liudijime aiškiai įtvirtinta, kad pastatas yra draudžiamas minimaliu draudimo variantu, kuriuo apdraudžiama vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų rizika.

Pareiškėjos atstovo teigimu, aplinkybės, kad vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų rizika tarp pareiškėjos ir draudiko sudaryta draudimo sutartimi buvo apdrausta, patvirtina pareiškėjos elektroninio susirašinėjimo su draudiko darbuotoja, tarpininkavusia sudarant būsto draudimo sutartį, duomenys. Pareiškėjos atstovas nurodė, kad draudiko darbuotoja pareiškėjai 2016 m. lapkričio 7 d. raštu patvirtino, kad apdraustam pastatui draudimo apsauga nuo vagystės buvo teikiama ir pareiškėja mokėjo draudimo įmokas už teikiamą draudimo nuo vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų rizikos apsaugą. Pareiškėjos atstovas taip pat nurodė, kad po būsto draudimo sutarties sudarymo apdraustame pastate rekonstrukcijos ar remonto darbai nebuvo vykdomi.

Pareiškėjos atstovas nurodė, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.187 straipsnis nustato, kad jeigu standartinės sutarties sąlygos prieštarauja nestandartinėms, pirmenybė teikiama nestandartinėms, t. y. individualiai šalių aptartoms sąlygoms. Remiantis CK 6.193 straipsnio 4 dalimi, kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Vadovaudamasis šiomis teisės aktų nuostatomis, pareiškėjos atstovas nurodė, kad draudimo liudijimo sąlygos, nustatančios draudimo sutartimi teikiamos draudimo apsaugos apimtį, turi pirmenybę prieš Taisyklių nuostatas, taip pat skirtingai draudimo sutarties šalių aiškinamos sąlygos turi būti aiškinamos pareiškėjos naudai.

Pareiškėjos atstovas pabrėžė, kad aplinkybės, jog draudimo sutartimi buvo apdraustos vagystės ir piktavališko sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų rizikos rūšys, patvirtina ir draudiko sprendimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią nuostolius dėl namų turto vagystės.

Remdamasis kreipimesi į Lietuvos banką nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjos atstovas Lietuvos banko prašė draudikui rekomenduoti pareiškėjai išmokėti 3 722,66 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2016 m. spalio 13 d. įvykio patirtus nuostolius, taip pat atlyginti 900 Eur pareiškėjos patirtas advokato suteiktos teisinės pagalbos išlaidas.

Draudikas atsiliepime dėl pareiškėjos atstovo kreipimesi nurodytų aplinkybių pabrėžė, kad draudiko darbuotojos, tarpininkavusios sudarant draudimo sutartį, teigimu, sudarant draudimo sutartį draudėja draudiko darbuotojai teigė, kad draudžiamas pastatas yra baigtas statyti ir šiame pastate jokie statybos darbai nėra vykdomi. Remdamasi pareiškėjos suteikta informacija, draudiko darbuotoja pastatą apdraudė minimaliu draudimo variantu, juo apdraudžiama ir vagystės, ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų draudimo rizika.

Draudikas nurodė, kad administruojant 2016 m. spalio 13 d. įvykį buvo nustatyta, kad apdraustame pastate yra nebaigti elektros instaliacijos ir vandentiekio įrengimo darbai. Draudikas teigė, kad apdraustas pastatas atitinka Taisyklėse įtvirtintą nebaigto statyti pastato sąvoką: nebaigtas statyti pastatas – tai pastatas, kuris dėl neužbaigtų statybos darbų negali būti naudojamas pagal paskirtį arba nėra pripažintas tinkamu naudoti.

Draudikas nurodė, kad draudimo sutartimi papildomai buvo apdraustos durys ir suolas, kuriuos pareiškėja laikė apdraustame pastate. Pareiškėja draudikui nurodė, kad suolo įsigijimo kaina yra 100 Eur, o durų – 400 Eur. Pareiškėja draudikui taip pat atsiuntė šių daiktų nuotraukas. Draudiko teigimu, durys yra statybinė medžiaga, kuri yra nedraudžiama, o suolui dėl 2016 m. spalio 13 d. įvykio nebuvo padaryta jokios žalos. Draudikas pabrėžė, kad siekdamas šalių ginčą užbaigti taikiu susitarimu, priėmė sprendimą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią durims

padarytą žalą. Draudikas tvirtino neturintis pagrindo mokėti 3 722,66 Eur draudimo išmokos, atlyginančios apdraustam pastatui padarytą žalą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, (toliau – Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl būsto draudimo sutarties sudarymo aplinkybių, draudimo sutartimi suteiktos draudimo apsaugos apimties ir draudiko įsipareigojimo mokėti draudimo išmoką, įvykus 2016 m. spalio 13 d. įvykiui.

Dėl draudiko įsipareigojimo mokėti draudimo išmoką, įvykus 2016 m. spalio 13 d. įvykiui

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus apie būsto draudimo sutarties sudarymo aplinkybes, pažymėtina, kad CK 6.993 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, prieš sudarydamas draudimo sutartį, draudėjas privalo atskleisti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, reikšmingas vertinant draudimo riziką. Pareiškėjos atstovas nurodė, kad prieš sudarant draudimo sutartį pareiškėja draudiką informavo, kad pastato statybos baigtumo dydis – 74 proc., nes pateikė Išrašą, kurio duomenys buvo reikšmingi draudžiamos rizikos laipsniui įvertinti. Draudikas teigia, kad prieš sudarant draudimo sutartį pareiškėja draudiko darbuotojai nurodė, kad draudžiamas pastatas yra baigtas statyti, tačiau administruojant 2016 m. spalio 13 d. įvykį buvo nustatyta, kad apdraustame pastate buvo nebaigti elektros instaliacijos ir vandentiekio įrengimo darbai. Draudikas nurodė, kad apdrausto pastato požymiai atitinka Taisyklėse įtvirtintas nebaigto statyti pastato sąlygas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus, pažymėtina, kad nors draudikas teigė, kad prieš sudarant draudimo sutartį pareiškėja tvirtino, kad draudžiamas pastatas yra baigtas statyti, tačiau nepateikė jokių atsikirtimų dėl pareiškėjos atstovo kreipimesi nurodytų aplinkybių, kad pareiškėja draudiko darbuotojai, tarpininkavusiai sudarant draudimo sutartį, pateikė Išrašą. Draudikas aplinkybių, kad Išrašas buvo pateiktas draudiko darbuotojai, neginčijo ne tik Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi, tačiau ir administruojant 2016 m. spalio 13 d. įvykį. Lietuvos bankui pateikti pareiškėjo ir draudiko eksperto elektroninio susirašinėjimo duomenys patvirtina, kad pareiškėja draudikui buvo nurodžiusi, kad buvo pateiktas Išrašas.

Pažymėtina, kad, vertinant ginčo šalių pateiktus prieštarigus paaiškinimus apie draudimo sutarties sudarymą, turi būti vadovujamasi Lietuvos bankui pateiktais rašytiniais įrodymais. Lietuvos bankui pateikto 2016 m. gegužės 23 d. draudiko parengto pasiūlymo drausti būstą ir sudarytos būsto draudimo sutarties duomenys patvirtina, kad šiuose draudimo dokumentuose buvo įrašyta Išraše nurodyta informacija apie draudimo objekto (gyvenamojo namo) statybos būdą (raštai), statybos metus (2015 m.), bendrą plotą (55,24 kv. m.), pažymėjimą plane (indeksą) (16A1/m), nurodytas gyvenamojo namo unikalus numeris. Vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais ir remiantis civilinėje teisėje taikomu tikimybių pusiausvyros principu, pagal kurį faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2008 m. kovo 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-187/2008; 2004 m. spalio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2004), darytina išvada, kad Lietuvos bankui pateikti faktiniai duomenys suteikia pagrindą konstatuoti, kad prieš sudarant sutartį Išrašas draudiko darbuotojai, tarpininkavusiai sudarant draudimo sutartį, buvo pateiktas.

Svarbu pažymėti, kad Išraše aiškiai nurodyta, jog gyvenamojo pastato būklė yra „nebaigtas statyti“ pastatas. Išraše taip pat nurodyta, kad gyvenamojo namo baigtumo procentas yra 74 proc. Atkreiptinas dėmesys, kad skiriamasis draudiko veiklos požymis yra tai, kad jo veika susijusi su tam tikra rizika, t. y. draudėjas moka draudimo įmokas, o draudikas perima iš draudėjo nuostolių atsiradimo tikimybę ir tam tikro jų dydžio galimybę. Todėl draudikas, sudarydamas draudimo sutartį, ne tik turi įvertinti draudėjo pateiktą informaciją, bet ir pats reikalauti pateikti ar rinkti, jo nuomone, trūkstantį informaciją apie draudžiamą turtą tokios apimties ir tokiu būdu, kad draudiko suklydimo dėl draudžiamąjį įvykio tikimybė būtų kuo mažesnė. CK 6.994 straipsnis, įtvirtinantis draudiko teisės įvertinti draudimo riziką nuostatas, taip pat numato, kad prieš sudarant draudimo sutartį draudikas turi teisę apžiūrėti draudžiamą turtą.

Kadangi draudimo sutartis yra ne tik rizikos, bet ir fiduciarinė sutartis, t. y. sutartis, kurios šalis sieja tarpusavio pasitikėjimu grindžiami santykiai, draudimo sutarties šalių santykiuose, be kitų bendrųjų prievolių vykdymo principų (CK 6.38 straipsnis), yra ypač svarbus draudimo sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) principas, pagal kurį šalys privalo padėti įgyvendinti viena kitai savo teises ir vykdyti pareigas (CK 6.38 straipsnio 3 dalis). Atsižvelgiant į draudiko veiklos specifiką ir draudimo sutarties kaip rizikos sutarties pobūdį, draudikas prisiimtos rizikos gali atsisakyti tik tuo atveju, jeigu neginčijamai įrodo, jog maksimaliai tinkamai vykdė savo veiklą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. lapkričio 27 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. Nr. 3K-3-600/2006; 2003 m. rugsėjo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-797/2003).

Atsižvelgiant į tai, kad, pagal draudimo sutarties sąlygas, nebaigtam statyti pastatui draudimo apsauga yra teikiama tik dėl ugnies ir gamtinių jėgų draudimo rizikos, draudikui, kaip savo srities profesionalui, siūlančiam draudėjui prisijungimo būdu sudaryti draudimo sutartį pagal standartines sąlygas, tenka pareiga rinkti ir patikrinti duomenis apie draudžiamą pastato statybos baigtumo laipsnį ir, remiantis nustatytais duomenimis, draudimo sutartyje nurodyti, kokia konkrečiai draudimo apsauga bus teikiama. Pažymėtina, kad draudiko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant draudimo sutartį, privalėjo surinkti ne tik pateiktame Išraše nurodytą informaciją apie gyvenamojo namo statybos būdą, statybos metus, jo plotą, unikalų numerį ir indeksą, tačiau taip pat turėjo įvertinti Išraše nurodytas draudimo rizikai įvertinti reikšmingas aplinkybes apie draudžiamą pastato statybos baigtumo laipsnį, nes nuo šių aplinkybių priklauso draudimo sutartimi teikiama draudimo apsauga.

Kadangi Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti paaiškinimai ir įrodymai patvirtina, kad draudiko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant būsto draudimo sutartį, nepatikrino Išraše nurodytos informacijos, kad draudžiamas pastatas yra nebaigtas statyti, įvertinus aplinkybę, kad draudikui, kaip profesine veikla užsiimančiam subjektui, yra keliami didesni atidumo, rūpestingumo, sudarant draudimo sutartis, reikalavimai ir, kaip stipresnei draudimo sutarties šaliai, taikoma griežtesnė sutartinė atsakomybė, darytina išvada, kad draudikas negali remtis argumentu, kad pareiškėja neatskleidė informacijos apie draudžiamą pastato būklę, nes prieš sudarydamas draudimo sutartį nepatikrino Išraše nurodytų duomenų apie draudžiamą pastato statybos baigtumo laipsnį.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus apie būsto draudimo sutartimi suteiktos draudimo apsaugos apimtį, pažymėtina, kad būsto draudimo liudijime nurodyta, kad draudimo sutartimi yra apdraustos vagystės ir piktavališko pastato dėl trečiųjų asmenų veiksmų sugadinimo rizikos rūšys. Draudikas neginčija, kad draudimo sutartimi draudimo apsauga buvo suteikta dėl vagystės ir piktavališko pastato dėl trečiųjų asmenų veiksmų.

Pažymėtina, kad pareiškėjos atstovas Lietuvos bankui pateikė pareiškėjos ir draudiko darbuotojos, tarpininkavusios sudarant draudimo sutartį, elektroninio susirašinėjimo duomenis, kurie pagrindžia, kad draudiko darbuotoja patvirtino, kad draudimo apsauga vagystės atveju pagal draudimo sutartį yra teikiama. 2016 m. lapkričio 7 d. pareiškėjai adresuotame rašte draudiko darbuotoja nurodė, kad „vagystės rizika buvo įtraukta“ ir kad draudimo sutartį „reikės perdaryti, išimant vagystės ir piktavališkų veiksmų riziką arba visiškai nutraukti. Jei tęsime sutartį, drausime tik nuo ugnies ir gamtinių jėgų. Įmoka bus perskaičiuota.“ Atsižvelgiant į 2016 m. lapkričio 7 d.

draudiko darbuotojos nurodytus duomenis, darytina išvada, kad draudimo įmoka, mokama pagal būsto draudimo sutartį, buvo apskaičiuota atsižvelgiant į tai, kad vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų draudimo rizikos rūšys buvo apdraustos.

Kaip minėta, draudimo sutartis priklauso rizikos sutarčių grupei. Šia sutartimi draudikas prisiima atsakomybę už draudžiamąjį įvykiu metu padarytų nuostolių atlyginimą. Draudimo įmoka – pinigų suma, kurią draudėjas moka draudikui už draudimo apsaugą, taigi tai yra mokėstis draudikui už jo prisiimtą riziką. CK 6.1004 straipsnyje, reglamentuojančiame draudimo įmoką, nurodyta, kad draudėjas (naudos gavėjas) už draudimo apsaugą privalo mokėti draudikui draudimo sutartyje ar įstatyme nustatytais terminais nustatyto dydžio pinigų sumą ar sumas (draudimo įmoką). Beveik analogiškai draudimo įmoka apibrėžiama ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 2 straipsnio 12 dalyje. Draudimo įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje nurodyta, kad draudimo apsauga – tai draudiko įsipareigojimas mokėti draudimo įmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui. Remiantis nurodytu teisiniu reglamentavimu ir įvertinus Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, kad draudikas už pareiškėjos mokamas draudimo įmokas draudimo sutartimi įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamiesiems įvykiams „vagystė“ ir „piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“, darytina išvada, kad draudiko sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2016 m. spalio 13 d. įvykio pareiškėjos patirtus nuostolius, yra nepagrįstas.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudikui kyla pareiga 2016 m. spalio 13 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir apskaičiuoti draudimo išmoką, atlyginančią dėl šio įvykio pareiškėjos patirtus nuostolius.

Dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo.

Neteisminio vartojimo ginčų tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės arba laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Pažymėtina, kad analogiškos nuostatos yra įtvirtintos ir Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad dėl pareiškėjai suteiktos advokato teisinės pagalbos pareiškėja turėjo 900 Eur išlaidų. Pareiškėjos atstovas, siekdamas pagrįsti 900 Eur pareiškėjos patirtas atstovavimo išlaidas, Lietuvos bankui pateikė 2016 m. lapkričio 15 d. teisinių paslaugų sutartį (toliau – Sutartis), 2016 m. lapkričio 17 d. ir 2016 m. gruodžio 9 d. vietinio mokėjimo nurodymus, patvirtinančius, kad pareiškėja sumokėjo avansą (600 Eur) ir likusią sumą (300 Eur).

Sutarties 3.1 papunktyje nurodyta, kad pareiškėja įsipareigoja advokatui mokėti honorarą, kurio dydis apskaičiuojamas pagal advokato darbo laiką, skirtą teisinėms paslaugoms teikti. Vienos advokato darbo valandos, skirtos pareiškėjos teisinėms paslaugoms, kaina pagal Sutartį – 100 Eur. Sutarties 3.2 papunktyje nustatyta, kad į pareiškėjos mokamą avansą „įeina dokumentų analizė, teisinis vertinimas, teisinė konsultacija, santykių formalizavimas, rašto AB „Lietuvos draudimas“ parengimas ir tolimesnis ikiteisminis komunikavimas su AB „Lietuvos draudimas“.

Lietuvos bankas, siekdamas įvertinti pareiškėjos patirtų atstovavimo išlaidų pagrįstumą, pagal analogiją vadovaujasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 88 ir 98 straipsniais, kuriuose reglamentuojami išlaidų, susijusių su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, mokėjimo pagrindai, tvarka ir dydžio nustatymo kriterijai. CPK 98 straipsnio 2 dalis nustato, jog šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Toks

dydis nustatytas Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos).

Rekomendacijose nurodyti maksimalūs dydžiai už konkrečias advokato (advokato padėjėjo) teikiamas teisines paslaugas, apskaičiuojami taikant nustatytus koeficientus, kurių pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Apskaičiuojant konkrečias sumas už teiktas teisines paslaugas, imamas užpraėjusį ketvirtį paskelbtas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje, skaičiuojant nuo konkrečios teisinės paslaugos teikimo (Rekomendacijų 7 punktas).

Lietuvos bankui pateikti įrodymai pagrindžia, kad visi pareiškėjos atstovavimo veiksmai buvo atlikti 2016 m. ketvirtą ketvirtį. Užpraėjęs ketvirtis yra 2016 m. antras ketvirtis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. antro ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje buvo 771,9 Eur.

Rekomendacijų 8.19 papunktyje nustatyta, kad maksimalus užmokesčio už vieną advokato teisinių konsultacijų valandą dydis apskaičiuojamas, taikant 0,1 koeficientą, kurio pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Remiantis Rekomendacijų 8.19 papunkčiu, maksimali priteistina suma už vieną advokato teisinių konsultacijų valandą yra 77,19 Eur (koeficientas 0,1 padaugintas iš 771,9 Eur vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, kuris galiojo 2016 m. antrą ketvirtį).

Svarbu pažymėti, kad Sutarties 3.2 papunktyje yra nurodoma tik bendro pobūdžio informacija apie pareiškėjai suteiktas teisines paslaugas, tačiau nepateikiama šių paslaugų detalizacija ir nėra išvardytos konkrečios pareiškėjai suteiktos teisinės paslaugos, nėra nurodytos kiekvienos suteiktos teisinės paslaugos trukmė ir užmokesčio už kiekvieną suteiktą teisinę paslaugą sumos, pagrįstos advokato darbo ir laiko sąnaudomis. Vertinant pareiškėjos atstovo reikalaujamo mokėti užmokesčio už suteiktas teisines paslaugas dydžio pagrįstumą, turi būti vadovaujama Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, pagrindžiančiais pareiškėjai suteiktas teisines paslaugas.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjos atstovas 2016 m. lapkričio 15 d. su pretenzija kreipėsi į draudiką, prašydamas persvarstyti priimtą sprendimą dėl 2016 m. spalio 13 d. įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju. 2016 m. gruodžio 22 d. Lietuvos banke buvo gautas pareiškėjos atstovo 2016 m. gruodžio 16 d. prašymas išnagrinėti tarp pareiškėjos ir draudiko kilusį ginčą.

Rekomendacijų 8.16 papunktyje nustatyta, kad maksimalus užmokesčio už advokato dokumento, kuriame pareikštas prašymas, reikalavimas, atsikirtimai ar paaiškinimai, parengimą dydis apskaičiuojamas, taikant 0,4 koeficientą, kurio pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Vadovaujantis Rekomendacijų 8.16 papunkčiu, maksimalus užmokestis, atlyginamas už dokumentų, kuriuose pareikštas prašymas, reikalavimas, parengimą sudaro 308,76 Eur.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, darytina išvada, kad pareiškėjos atstovo reikalaujamas mokėti 900 Eur užmokestis už suteiktas teisines paslaugas viršija nurodytose Rekomendacijų nuostatose įtvirtintus maksimalius atstovavimo išlaidų dydžius.

Pažymėtina, kad nagrinėjamo ginčo apimtis ir sudėtingumas nesuteikia pagrindo konstatuoti esant tokias advokato darbo sąnaudas, kurios lemtų būtinybę priteisti didesnę nei Rekomendacijose nustatytą atstovavimo išlaidų atlyginimą. Atsižvelgiant į tarp šalių kilusio ginčo pobūdį, taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjos atstovui rengti procesinius dokumentus nebuvo būtinas specialus pasirengimas, nes nebuvo nagrinėjami nauji teisiniai klausimai ir dėl to advokato darbo sąnaudos nebuvo didelės.

Šiame kontekste taip pat svarbu pažymėti, kad, kilus vartotojo ir finansų rinkos dalyvio ginčui dėl galimai pažeistų vartotojo teisių ir interesų, teisės aktai vartotojui suteikia galimybę pasinaudoti išankstine ginčų nagrinėjimo ne teisme procedūra kreipiantis į Lietuvos banką, kuriame vartotojų prašymai yra nagrinėjami nemokamai, o prašymo pateikimas reikalauja vidutinio vartotojo (ne teisininko) žinių ir gebėjimų. Vartotojo pretenzijos finansų rinkos dalyviui ir prašymo nagrinėti vartojimo ginčą parengimui nekeliami griežti reikalavimai (be kita ko, Lietuvos bankui teikiamo prašymo forma yra viešai prieinama ir pateikiama Lietuvos banko tinklalapyje). Todėl, remiantis nurodytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad reikalaujamas 900 Eur užmokestis už advokato teisinę pagalbą nelaikytinas būtinu ir pagrįstu. Atsižvelgiant į tarp šalių kilusio ginčo pobūdį ir apimtį, nesudėtingus materialinės ir procesinės teisės klausimus ir dėl to nedideles advokato darbo ir laiko sąnaudas, reikalaujama atlyginti atstovavimo išlaidų suma mažintina iki 250 Eur.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjos L. V. reikalavimus, rekomenduoti draudikui 2016 m. spalio 13 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir apskaičiuoti draudimo išmoką, atlyginančią dėl šio įvykio pareiškėjos patirtus nuostolius, taip pat atlyginti 250 Eur pareiškėjai suteiktos advokato teisinės pagalbos išlaidas.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius